

דף מו.

עין משפט ג.

ח"מ סימן ב עיף א

א. כל בי"ד אפי' אינם סמוכין אם יש צורך לגדור ^ד פירצה רשאים לדון ^א הן ^ה במיתה הן בממון ואפי' אין עדות גמורה, ^ו ואפי' ע"י עכו"ם. ודוקא גדול הדור או ז' טובי העיר שהמחום ב"ד עליהם רשאים בכך.

ב. י"א דגם ז' טובי העיר הפקדון הפקר ^ז וי"א ^ח דאין הפקדון הפקר ויש בידם להלקות לפי ראות עיניהם, ויש שכתבו שבמקום מלקות יתן ארבעים זהובים, והכל תלוי לפי ראות עיני ביה"ד למגדר מילתא ולפי הענין.

ג. בזמן הזה ^ט יש להסתפק אם שייך דין גואל הדם, כיון שעכ"פ בעינן קבלת עדים להודיע אמיתות הדבר שהרגו הרוצח, ואנו לא סמוכין

ד. היינו שהעם פרוצים בעבירות ושהוא צורך השעה כ"כ הטור.

ה. פי' אפי' אינו חייב מיתה וכ"כ הרמב"ם והטור, ואפי' אין עדות גמורה וגם בלא התראה שאין צריך התראה אלא לדון בדין תורה, אבל מי שעובר על תיקוני המדינה יכולים לעשות כפי צורך השעה כ"כ בתשובת הרמב"ן סי' רע"ט.

מ"מ כתב הב"י בשם הרשב"א דלדיני נפשות צריך שיהיו מוזהרין לעשות בהסכמת זקני העיר כדי שיעשו אחר צורך גדול ובמתון עכ"ל.

ו. אם הוא אלם חובטין אותו ע"י עכו"ם, וכתב הסמ"ע בס"ק ז' דמשמע אפי' גמר דין יוכלו לעשות ע"י עכו"ם כיון שהוא אלם ע"ש.

ז. טור בשם הרמב"ם, וכתב הרמ"א דכן נוהגין בכל מקום שטובי העיר בעירן כביה"ד הגדול, ומכין ועונשין והפקדון הפקר כפי המנהג. וכתב המרדכי בשם תשובת ר"ג כל מי שנתמנה על הציבור הוא כאביר שבאבירים, ויפתח בדורו כשמואל בדורו, וכל מה שעשה עשוי וכן כתב הרשב"א דכל ציבור במקומו כגאונים שתיקנו כמה תקנות לכל ישראל והביאו הסמ"ע בס"ק י' ע"ש.

ח. מרדכי פרק הגזול בתרא, דאין רשאים לשנות דבר בדבר שיש רווח לאחד והפסד לשני, או להפקיע ממון שלא מדעת כולם, ומ"מ הולכים אחר מנהג העיר וכ"ש אם קיבלום עליהם לכל דבר.

ט. עיין בקצות החושן ס"ק א'. ועיין באורים דלדעתו יש גואל הדם.

ואין רשאין אנו לקבל עדות נפשות.

עין משפט ו.

יו"ד סימן שנו סעיף א

א. אסור להלין המת אלא א"כ הלינו אותו לכבודו^י, כגון להביא לו ארון ותכריכין או מקוננות או כדי שיבואו הקרובים או להשמיע הדבר לעיירות אחרות.

דף מו:

עין משפט ד.ה.

יו"ד סימן שמח סעיף ב ג

ב. האומר לא לקבור אותו מנכסיו אין שומעין לו^ז, אלא מוציאין מיורשיו^ל כל צרכי קבורתו בעל כורחם וכן כל מה שרגילין לעשות לבני משפחתו, והוא שירשו ממון מאביהם.

ג. גם מי שאין לו ממון שצויה לא לקבור אותו אין שומעין לו, משום שיש בזיון החיים.

יו"ד סימן שסב סעיף א

א. הנותן את המת בארון ולא קבר אותו בקרקע עובר משום מלין את המת^מ, ואם נתנו בארון וקברו עם הארון אינו עובר, ומ"מ יפה

י. ממשנה בסנהדרין מ"ו ע"א, ובבביתא שם בדף מ"ז ע"א, וכל המלין עובר בל"ת וגם בעשה, כ"כ בלחם משנה פ"ד הלכה ז'. ומנהג ירושלים שלא להלינו. ועיין ברדב"ז סי' ק"ח טעם איסור הלינה ע"פ הזוהר. ולהלינו לכבוד החיים משמע מסנהדרין דף מ"ד ע"ב דמותר, אבל בתשובת נו"ב באו"ח סי' ט"ז פיקפק בזה.

כ. דלאו כל כמיניה להעשיר בניו ולהטיל עצמו על הצבור. ש"ך ס"ק ג'.

ל. ואפי' נתן ממון הרבה לאחרים אין מוציאין מהם אלא מיורשיו. ש"ך ס"ק ד' כמבואר בחו"מ סי' רנ"ג סעיף ל"א.

מ. מימרא דר"י בסנהדרין מ"ו ע"ב.

לקוברו רק בקרקע^א גם בחו"ל.

עין משפט ו.ז.ז.

יו"ד סימן עדמ פעיף ט.

ט. יורשים שאינם רוצים לפרוע שכר הספדן, מוציאים מהם בעל כרחם.

י. ז. מי שציוה שלא יספדוהו שומעין לו^ב.

הגה: אבל אם ציוה שלא לנהוג עליו ז' ימי אבילות וגזירת שלושים אין שומעין לו^ע.

נ. היינו בלי הארון כלל אע"פ שהארון קבור ג"כ בקרקע, מ"מ צריך שיהיה הארון נקוב ופתוח גם בכה"ג שקוברו עם הארון. ש"ך.

ס. מסנהדרין מ"ו ע"ב דיקרא דשכיבי הוא.

ע. דזה יקרא דחיי, אבל אב ואם שציוו שלא לנהוג י"ב חודש כיון שזה לא שייך בשאר מתים, אלא מצד כבוד אב ואם, מצוה לקיים דבריהם. ש"ך ס"ק ט'.